

SCRIPTA CLASSICA ISRAELICA

YEARBOOK OF THE ISRAEL SOCIETY
FOR THE PROMOTION OF CLASSICAL STUDIES

VOLUME XLII

2023

ISSN 0334-4509 (PRINT)
2731-2933 (ONLINE)

The appearance of this volume has been made possible by the support of

Bar-Ilan University
Ben-Gurion University of the Negev
The Hebrew University of Jerusalem
The Open University
Tel Aviv University
University of Haifa

PUBLISHED BY
THE ISRAEL SOCIETY FOR THE PROMOTION OF CLASSICAL STUDIES
<http://www.israel-classics.org>

Manuscripts in the form of e-mail attachments should be sent to the e-mail address rachelze@tauex.tau.ac.il. For reviews, contact yulia@bgu.ac.il. Please visit our website for submission guidelines. All submissions are refereed by outside readers.

Books for review should be sent to the Book Review Editor at the following address: Book Review Editor, Prof. Yulia Ustinova, Department of General History, Ben-Gurion University of the Negev, P.O.B. 653 Beer Sheva 8410501, Israel.

Price \$50

© 2023 The Israel Society for the Promotion of Classical Studies
All Rights Reserved

Camera-ready copy produced by the editorial staff of *Scripta Classica Israelica*
Printed in Israel by Magnes Press, Jerusalem

SCRIPTA CLASSICA ISRAELICA

YEARBOOK OF THE ISRAEL SOCIETY
FOR THE
PROMOTION OF CLASSICAL STUDIES

Editor-in-Chief: RACHEL ZELNICK-ABRAMOVITZ

Editorial Board:
AVI AVIDOV
ALEXANDER YAKOBSON
YULIA USTINOVA

Editorial Assistant: Hila Brokman

INTERNATIONAL ADVISORY BOARD
OF *SCRIPTA CLASSICA ISRAELICA*

François de Callataÿ, Brussels and Paris
Hubert Cancik, Tübingen
Averil Cameron, Oxford
Hannah M. Cotton, Jerusalem
Ephraim David, Haifa
Werner Eck, Köln
Denis Feeney, Princeton
Margalit Finkelberg, Tel Aviv
John Glucker, Tel Aviv
Erich Gruen, Berkeley
Benjamin Isaac, Tel Aviv

Ranon Katzoff, Ramat Gan
David Konstan, New York
Jaap Mansfeld, Utrecht
Doron Mendels, Jerusalem
Ra'anana Meridor, Jerusalem
Maren Niehoff, Jerusalem
John North, London
Hannah Rosén, Jerusalem
Brent Shaw, Princeton
Greg Woolf, Berkeley

THE ISRAEL SOCIETY FOR THE PROMOTION
OF CLASSICAL STUDIES

OFFICERS 2022–2023

President:	Jonathan Price
Secretary:	Sylvie Honigman
Treasurer:	Shimon Epstein

COMMITTEE MEMBERS

Moshe Blidstein
Daniella Dueck
Andrea Rotstein
Iris Sulimani
Yulia Ustinova

HONORARY MEMBERS OF THE SOCIETY

Hannah Cotton
Joseph Geiger
Ranon Katzoff
Ra'anana Meridor

CONTENTS

	PAGE
PREFACE TO VOLUME XLII	1
ORY AMITAY, Classics in Israel: Where Do We Go From Here?	3
AMIT BARATZ, Greece and Rome in Israeli Schools	9
ANDREA BALBO, ELISA DELLA CALCE, AND SIMONE MOLLEA, Towards an Unusual <i>speculum principis</i> ? Virtues in the <i>Confucius Sinarum Philosophus' Proemialis Declaratio</i>	19
WERNER ECK, Hadrian in Iudaea. Zu gefälschten Inschriften υπέρ σωτηρίας αὐτοκράτορος Καίσαρος Τραιανοῦ Ἀδριανοῦ	41
ESTHER ESHEL, HAGGAI MISGAV, AND ROI PORAT, Legal Ostraca From Herodium	53
ALEXANDROS KAMPAKOGLU, Daphnis in the Middle: Theocritus' Inter-generic Poetics and the Origins of the Bucolic Genre	67
YOSEF Z. (YOSSIE) LIEBERSOHN, Δίκαιος and Cognates in Plato's Crito	91
DMITRY EZROHI, When Teleology Fails: Aristotle on Bile as a Useless Residue in <i>Parts of Animals</i>	111
ERRATA	131
 BOOK REVIEWS	
Franco Montanari, <i>History of Ancient Greek Literature. Volume 1: The Archaic and Classical Ages</i> , with the collaboration of Fausto Montana, translated from the Italian original by Rachel Barritt Costa with revision by Orla Mulholland; <i>Volume 2: The Hellenistic Age and the Roman Imperial Period</i> , with the collaboration of Fausto Montana, translated from the Italian original by Orla Mulholland (by Heinz- Günther Nesselrath)	133
Sitta von Reden (ed.), <i>The Cambridge Companion to the Ancient Greek Economy</i> (by Jeremy Trevett)	137
Jennifer Baird and April Pudsey (eds.), <i>Housing in the Ancient Mediterranean World: Material and Textual Approaches</i> (by Michael Eisenberg)	139
Julia L. Shear, <i>Serving Athena: The Festival of the Panathenaia and the Construction of Athenian Identities</i> (by Ilaria Bultrighini)	142
David Saunders (ed.), <i>Underworld: Imagining the Afterlife in Ancient South Italian Vase Painting</i> (by Rivka Gersht)	144
Michaël Girardin, <i>L'offrande et le tribut. Histoire politique de la fiscalité en Judée hellénistique et romaine (200 a.C.–135 p.C.)</i> (by Benedikt Eckhardt)	147
Noah Hacham and Tal Ilan (eds.), <i>Corpus Papyrorum Judaicarum V: The Early- Roman Period (30 BCE–117 CE)</i> (by Haggai Olshanetsky)	149
Michael Philip Penn, Scott Fitzgerald Johnson, Christine Shepardson, and Charles M. Stang (eds.), <i>Invitation to Syriac Christianity: An Anthology</i> (by Catalin-Stefan Popa)	152
OBITUARIES: DAVID WEISSERT (by RACHEL ZELNICK-ABRAMOVITZ)	157
MOSHE FISCHER (by OREN TAL AND ITAMAR TAXEL)	161
AMINADAV A. DYKMAN (by ABRAHAM AROUETTY)	164
DISSERTATIONS IN PROGRESS	167
PROCEEDINGS: THE ISRAEL SOCIETY FOR THE PROMOTION OF CLASSICAL STUDIES	175

OBITUARIES

David Weissert

1930–2021

Professor David Weissert was an outstanding philologist and one of the first generation of the academic Staff at the Department of Classics at Tel Aviv University. Most of these teachers were immigrants from Europe who brought the European tradition and methods of classical studies to a land that lacked this tradition.

Born in 1930 in Darmstadt, Germany, David Weissert studied Classical languages and Indo-European linguistics, as well as general history and related fields (archaeology, numismatics, papyrology, philosophy, and Roman law) at the universities of Tübingen, Heidelberg, and Frankfurt. Weissert wrote his Ph.D. dissertation on the language of Roman comedy under the supervision of Otto Weinreich and Ernst Zinn. He completed it *magna cum laude* in 1959. Alongside these studies, Weissert also studied pedagogy and taught Greek, Latin, and history at high schools in Reutlingen and Frankfurt.

In 1961, David Weissert came to Israel and studied Coptic and Aramaic at the Hebrew University of Jerusalem. Invited by Benzion Katz (Ben Shalom), the founder of the Department of Classics at Tel Aviv University, he joined this young department where he taught until his retirement in 1998.

David Weissert was a philologist of the highest rank. He laid the foundations for the study and teaching of Greek and Latin at Tel Aviv University. He was a compelling and inspiring teacher, strict in his demands of students but generous in sharing with them his vast knowledge and equipping them with philological tools and close attention to the rules and the “music” of the languages. Weissert’s classes were an intellectual, visual, and aural experience. Those who attended his language classes and seminars will never forget this vital and enthusiastic teacher. Weissert’s students, who themselves became teachers, adopted his methods and insights. The textbooks he wrote—some of them in his handwriting—are still excellent reference books. What I have learned from him constitutes much of my being a classicist.

These Greek and Latin textbooks and booklets (see list of publications) reflect Weissert’s devotion and uncompromising yet sensible pedagogical approach to teaching the classical

languages. His *Usus ac Disciplina* is based on excerpts taken from *The Gallic Wars* of Gaius Iulius Caesar, adapted (in their length, but not in their content) and growing in volume and complexity with each level of learning. Students who finished the (then) two years of learning Latin not only knew their Caesar but were also able to read a wide range of other Latin texts.

The counterpart of *Usus ac Disciplina* was *Japhet*, the textbook for learning ancient Greek, with its clear and useful tables, exercises, and examples taken from Greek literature—but also from the Septuagint. Sadly, over the last decades, these biblical examples, familiar at least in their Hebrew original, have become incomprehensible to Israeli students. Even my favorite examples, which I borrowed with due acknowledgment from Weissert and which demonstrated the aspects of the Greek verb by using verses from Genesis that told of the dying and death of the matriarch Rachel,¹ no longer amused my students, so I gave up.

Alongside his devotion to teaching the ancient languages and to profound philological studies (see his list of publications), Weissert contributed to the growing corpus of Hebrew translations of Greek and Latin poetry. His translations demonstrated an admirable combination of intelligible and fluent modern Hebrew and strict adherence to the genres' rules and prosody and the original poems' structures and meanings. Weissert's translations help bring Hebrew readers closer to classical culture and are widely used by Israeli students, who do not master these languages. Most beneficial are his translations of a hundred-and-one Greek and Latin poems and fables, in his own clear and beautiful handwriting, assembled in the booklet entitled *סוגים וצורות (Genres and Forms)*. These poetic works were scanned by their various meters, with each poem's metric scheme beneath the poet's name and the reference to the accepted title and corpus, and translated into Hebrew in a way that retained the original meter and even the caesuras. What better means of acquaintance with the ancient Greek and Latin poetry could one wish for?

Another facet of David Weissert's philological proficiency is manifest in his work in the Bible Project, which he joined at the invitation of Moshe M. Goshen-Gottstein, with whom he studied at the Hebrew University of Jerusalem after he had immigrated to Israel. Weissert applied his philological methods to publishing critical editions of the Books of Isaiah, Ezekiel, and the Minor Prophets (see his list of publications). From the philological perspective, working on the Greek and Latin versions of the Bible was no different for him than working on the Greek and Latin authors. His aims were the same: to reach as close as possible to the original authoritative versions while noting and offering solutions to grammatical problems. I was lucky to enjoy also this aspect of his scholarship in a seminar in which we read the Greek version of Exodus side by side with Josephus' *Antiquitates Judaicae*. It was a most satisfying intellectual experience. I and generations of students and classicists owe David Weissert our deep gratitude.

יהי זכרו ברוך

Rachel Zelnick-Abramovitz

¹ See, e.g., Gen 38:18 ... **בצאת נפשה כי מתה**... ~ ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφιέναι αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπέθανασκεν γάρ; ib. 19 **ותמת רחל** ~ ἀπέθανεν δὲ Ραχὴλ.

David Weissert's Publications

ספרי לימוד (Textbooks):

The Clarendon Latin Course, by M.A. Clendon and J.H. Vince. תל אביב: מפעל השכפול, תשכ"ה.
 יפת. ספר לימוד לדקדוק היווני. תל אביב: מפעל השכפול, תשכ"ו (מהדורה שנייה: תשכ"ז).
 שערי רומא: ספר דקדוק ללימוד השפה הלטינית. שני כרכים. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, תשכ"ט
 (מהדורה שנייה: תש"ל).
Usus ac Disciplina: ספר ללימוד השפה הלטינית – מבוסס על כתבי גאיוס יוליוס קיסר. ארבעה כרכים
 (כרך א: שיעורים וטכסט; כרך ב: דקדוק, תחביר, מילים [חבורות א – ב]; כרך ג: מפתחות; כרך ד:
 תרגילים). תל אביב: משפעל השכפול, תשל"ד. [מהדורה מודפסת בתוספת גלוסר נערכה והופקה בידי
 פרופ' רחל בירנבאום בשנת תשס"ד].
 חוברת עזר לסטודנטים בחוג ללימודים קלאסיים. יונית למתחילים. בחסות אגודת הסטודנטים. תל אביב: מרכז
 הסטודנטים ע"ש אריק מיטשל, אוניברסיטת תל אביב, תשמ"ה.

תרגומים לעברית (Hebrew Translations):

מבחר משלי איסופוס: *Aesoparum Fabularum Ecloga*. תל אביב: מפעל השכפול, תשכ"ט.
 'הורציוס: שישיה שירים', עכשיו: ספרות, אמנות ביקורת 33-34 (1976), עמ' 97-102 (תרגום מלטינית)
 'קטולוס: שישיה שירים', שם, עמ' 103-116 (תרגום מלטינית).
 סוגים וצורות א: מאה חמישים שירים יוניים ולטיניים – נוסח המקור, תרגום עברי נאמן למשקלי המקור על
 חתכים. ירושלים: הוצאה עצמית, תשל"ז.
 'קלימכוס: אפיגרמה XXVII', פרוזה 60-63 (1983), עמ' 14 (תרגום מיוונית).
 'גאורדס: A.P. XVI, 152', שם, עמ' 14 (תרגום מיוונית).
 'הזאב והכלב: תשעה משלים', שם, עמ' 94-97 (תרגומים מיוונית ומלטינית).
 'המשורר הזקן והאהבה', שם, עמ' 106 (תרגומים מיוונית ומלטינית).
 'קטולוס: שירי משטמות-אהבה', מאוניים נו [9] (1984), עמ' 30-31 (תרגום מלטינית).
 'אנדראס גריפיוס: נולדתי בשעת בריחה, לידידו, סוברים כי את האש חללתי בעטי, הנה משכן החן, פרוזה
 90 (1986), עמ' 19 (תרגום מגרמנית).
 'מן הספרות הקלאסית: אפיגרמות יווניות ורומיות', שם, עמ' 32-33 (תרגומים מיוונית ומלטינית).
 'תיאוקריטוס: אידיליה מס' 27', פרוזה 91-92 (1987), עמ' 48-49 (תרגום מיוונית).
 'משיירי הוראטיוס: שיר 13, אפודה מס' 6', פרוזה 93-94 (1987), עמ' 45 (תרגום מלטינית).
 (עם רחל בירנבאום) שירי קאטולוס. תרגום מרומית עם מבוא, הערות ומפתחות. ירושלים: מוסד ביאליק
 תשמ"ט.

מאמרים ומחקרים (Scientific Articles):

'Untersuchungen zur Erwähnung von Körperteilen, insbesondere zum leibseelischen
 Parallelismus in der antiken Komödiensprache: Ein Beitrag zur Originalität des
 Plautus' (PhD dissertation, Universität Tübingen, 1959)
 'Bemerkungen zum Wortlaut des P. Giss. 40 I (Constitutio Antoniniana) Z. 1-9',
Hermes 91.2 (1963), 239-250
 "תעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים" (בר' מא, מז) לאור תרגום השבעים, בתוך: דורון, ח"י מחקרים
 מוגשים ליום הולדת הששים לפרופסור בציון כ"ץ. תל אביב: מפעל השכפול, תשכ"ז, עמ' 3-6.
 'Cervantes und Antonius Diogenes', *Arcadia* 2.1 (1967), 1-10
 'Der Basilisk und das Windei in LXX, Jes 59,5: Ein textuales und ein folkloristisches
 Problem', *ZAW* 79.3 (1967), 315-322

"הצפרדעים" מאת אריסטופנס, 1119-1247: בעיות פירוש ותרגום, בתוך: מ' רוזלאר ובי' שימרון (עורכים), ספר זכרון לפרופסור בנציון כ"ץ ז"ל: מחקרים בתרבות הקלאסית. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, תשל"א, עמ' 41-66.

ה"אנטיגונה" לסופוקליס: ניסיון לפירוש חדש, אשכולות ו (תשל"א), עמ' 57-71.
 תרגום השבעים לפועל 'חדל' בס' יחזקאל, בתוך: בי' אופנהיימר (עורך), המקרא ותולדות ישראל: מחקרים במקרא ובספרות בית שני לזכרו של יעקב ליוור. תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, תשל"ב, עמ' 288-279.

'Alexandrian Analogical Word-Analysis and Septuagint Translation Techniques', *Textus* 8 (1973), 31-44

'Plutarch, Perikles 15,3: Ein neuer Konjunkturvorschlag – ἐπιτόκια', *Scripta Classica Israelica* 2 (1975), 157-162

המשלים ההומריים שבאודיסיאה בתרגומו של שאול טשרניחובסקי, פרוזה 60-63 (1983), עמ' 33-39.
 'מארבעה יוצא אחד. על ארבעה תרגומים שונים לעברית של אנטיגונה לסופוקלס', ידיעות אחרונות, המוסף לשבת, ט"ו באדר, תשנ"א, 1.3.91: 20.

ניסיון לפירוש תרגום השבעים לישעיהו א', בתוך: משה בר-אשר ואחרים (עורכים), ספר זכרון למשה גושן-גוטשטיין. עיוני מקרא ופרשנות ג. רמת-גן: אוניברסיטת בר-אילן, תשנ"ג, עמ' 131-134.

'הומרוס בן זמננו. ביקורת על הספר "אודיסיאה" בתרגום אהוביה כהנא', ידיעות אחרונות, המוסף לשבת – תרבות, ספרות, אמנות, י"א בניסן תשנ"ז, 18.4.97: 26.

'Qal versus Nif'al in Ezekiel 37:8', *Textus* 21 (2002), 129-138

'Ἀπορίπτειν, "to Pass over in Silence": רמה in LXX of 31. Jeremiah and Minor Prophets', *Textus* 22 (2005), 77-86

מפעל המקרא (The Bible Project):

משה גושן-גוטשטיין (עורך), ספר ישעיהו, כרך א: פרקים א – כב. מהדורת מפעל המקרא, ירושלים: הוצאת מאגנס, תשל"ה (דוד ויסרט השתתף בעיבוד התרגומים ליוונית ולטינית).

משה גושן-גוטשטיין (עורך), ספר ישעיהו, כרך ב: פרקים כב – מד. מהדורת מפעל המקרא, ירושלים: הוצאת מאגנס, תשמ"א (דוד ויסרט השתתף בעיבוד התרגומים ליוונית ולטינית).

משה גושן-גוטשטיין (עורך), ספר ישעיהו, כרך ג: פרקים מה – סו. מהדורת מפעל המקרא, ירושלים: הוצאת מאגנס תשנ"ג (דוד ויסרט השתתף בעיבוד התרגומים ליוונית ולטינית).

משה גושן-גוטשטיין ושמריהו טלמון (עורכים), ספר יחזקאל. מהדורת מפעל המקרא, ירושלים: הוצאת מאגנס, תשס"ד (דוד ויסרט השתתף בעיבוד התרגומים ליוונית ולטינית).

שמריהו טלמון, ומיכאל סיגל (עורכים), (בהכנה) ספרי תרי-עשר (הושע – מלאכי). מהדורת מפעל המקרא, ירושלים: הוצאת מאגנס (דוד ויסרט השתתף בעיבוד התרגומים ליוונית ולטינית).